

Advies

Advies Eindtermen

Brussel, 13 december 2017

Advies op eigen initiatief naar aanleiding van het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs wat de onderwijsdoelen betreft.

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 18 december 2017

De heer Jan Peumans
Voorzitter
Vlaams parlement
Leuvenseweg 86
B-1011 BRUSSEL

contactpersoon

Mieke Valcke
mvalcke@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20171213_Eindtermen_ADV

Brussel

13 december 2017

Voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat de onderwijsdoelen betreft

Mijnheer de parlementsvoorzitter,

De raad sprak zich vorig jaar uit over de eindtermen n.a.v. de campagne 'Van LeRensbelang?' en het rapport 'Participatief publiek debat over de eindtermen'. Ook met dit advies wil de raad bijdragen aan een breed draagvlak voor de onderwijsdoelen van de toekomst.

De sleutelcompetenties in het voorstel van decreet sluiten nauw aan bij de brede vorming door onderwijs die de raad vooropstelt en bij de competenties die de raad eerder als belangrijk naar voor schoof. De toekomstige architectuur van de onderwijsdoelen en de procedures om er toe te komen, ogen voor de raad echter niet eenvoudiger dan vandaag het geval is. Het is noodzakelijk een goede begrippenlijst aan het decreet toe te voegen met een duidelijke definiëring van alle termen m.b.t. de onderwijsdoelen.

De betrokkenheid van leraren in de ontwikkelcommissies is een goede zaak. Ook andere experts dienen maximaal gehoord te worden bij de (voorbereiding van de) ontwikkeling van de eindtermen. De raad vindt het, met het oog op de herwaardering van het technisch onderwijs, géén goede zaak dat er andere specifieke eindtermen ontwikkeld worden voor de domein-overschrijdende (aso) en de domein-gebonden doorstroomrichtingen (kso/tso).

Het voorstel van decreet introduceert de curriculumdossiers. De eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands en specifieke eindtermen worden er letterlijk in opgenomen. De doelen die leiden tot beroepskwalificaties worden in het voorstel van decreet niet vermeld als letterlijk op te nemen. De raad accepteert niet dat er een hiërarchie tussen eindtermen enerzijds en beroepskwalificaties en -competenties anderzijds geïnstalleerd wordt. De beroepskwalificaties moeten in principe onverkort opgenomen worden in de curriculumdossiers, in nauw overleg met de sectoren.

De raad wenst het overleg tussen Vlor en SERV over de toekomstige relatie tussen de beroepskwalificaties en de onderwijs- en opleidingscurricula verder te zetten met het oog op een gezamenlijk advies. De Vlaamse Regering werkt het format van de curriculumdossiers verder uit via uitvoeringsbesluiten. De raad wenst tijdig betrokken te worden bij de verdere legistische uitwerking van de curriculumdossiers en advies te verlenen over de uitvoeringsbesluiten.

Er moet voldoende uitdaging en ambitie zijn in de onderwijsdoelen van alle leertrajecten en voor elke leerling. Zo kunnen er ook voor leerlingen uit het lager onderwijs en bepaalde leerlingenprofielen binnen het BUSO eindtermen basisgeletterdheid vastgelegd worden of kunnen de ontwikkelingsdoelen voor de verschillende opleidingsvormen hier op zijn minst op gebaseerd/afgestemd zijn.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter

Kopie aan : Minister van Onderwijs, mevr. Hilde Crevits

Inhoud

Inhoud	5
Krachtlijnen	6
1 Achtergrond van het advies.....	8
2 Naar onderwijsdoelen die de modernisering schragen	9
2.1 Zestien sleutelcompetenties	9
2.2 Geen (nieuwe) schotten tussen studierichtingen.....	10
2.3 Aandacht voor Se-n-Se en Duaal Leren	10
3 Nood aan klare structuren en procedures	10
3.1 Opbouw van bruikbare onderwijsdoelen	10
3.2 Brede input voor de ontwikkelcommissies	11
3.3 Ruimte voor vakoverschrijdende aanpak	11
4 Werken aan evenwaardige onderwijsdoelen	11
4.1 Meer zichtbaarheid voor onderwijsdoelen die leiden tot een beroep	11
4.2 Uitwerking van de curriculumdossiers.....	12
4.3 Vertegenwoordiging van de overheid.....	12
5 Onderwijsdoelen voor elke leerling.....	13
Bibliografie	14

Krachtlijnen

- De sleutelcompetenties sluiten nauw aan bij de brede vorming door onderwijs die de raad vooropstelt en bij de competenties die de raad eerder als belangrijk naar voor schoof: functionele geletterdheid (basiscompetenties), sociale en maatschappelijke competenties, leer- en loopbaancompetenties en de ontwikkeling van initiatief, ambitie en ondernemingszin evenals breed inzetbare technische- en beroepskennis. Het opzet moet een reductie van het aantal eindtermen zijn. De ruimte die gecreëerd wordt door een reductie van de eindtermen mag niet volledig terug ingenomen worden door de leerplannen. Er moet in de leerplannen voldoende ruimte zijn voor de inbreng van scholen, leraren, lerarenteams of leerlingen.
- Er worden andere specifieke eindtermen ontwikkeld voor de domein-overschrijdende doorstroomrichtingen (aso) en de domein-gebonden doorstroomrichtingen (kso/tso). Daarmee wordt een cruciaal aspect van de modernisering van het secundair onderwijs nl. de opwaardering van het technisch onderwijs, teniet gedaan. De waterval wordt hiermee in stand gehouden.
- Er is in het voorstel van decreet geen verwijzing naar de Se-n-Se, een voor de raad erg belangrijk onderwijsaanbod, zowel omwille van het specialiserend als van het kwalificerend karakter. Ook het Duaal Leren wordt niet vermeld. De standaardtrajecten zijn de basis voor de duale trajecten en moeten in de curriculumdossiers van bepaalde structuuronderdelen opgenomen worden.
- De toekomstige architectuur van de onderwijsdoelen en de procedures om er toe te komen, ogen voor de raad niet eenvoudiger dan vandaag het geval is. Alle betrokkenen dienen te streven naar transparantie en eenvoud. Het is noodzakelijk een goede begrippenlijst aan het decreet toe te voegen waarin alle termen m.b.t. de onderwijsdoelen duidelijk gedefinieerd worden.
- De betrokkenheid van leraren in de ontwikkelcommissies is een goede zaak. Ook andere relevante experts dienen gehoord te worden bij de ontwikkeling van de eindtermen. Dit moet zeker het geval zijn voor wat betreft het voorbereidend werk voor de ontwikkelcommissies. Een vertegenwoordiging op ad hoc basis in de ontwikkelcommissies zelf, kan een toegevoegde waarde hebben. Deze mogelijkheid wordt momenteel uitgesloten door het voorstel van decreet.
- Het voorstel van decreet introduceert een nieuw begrip: de curriculumdossiers. Ze bevatten alle onderwijsdoelen voor een structuuronderdeel. De eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands en specifieke eindtermen worden letterlijk opgenomen. De doelen die leiden tot beroepskwalificaties, worden in het voorstel van decreet niet vermeld als letterlijk op te nemen. De competenties van een erkende beroepskwalificatie worden verworven door middel van het specifieke gedeelte van een studierichting. De raad accepteert niet dat er een hiërarchie tussen eindtermen enerzijds en beroepskwalificaties en -competenties anderzijds geïnstalleerd wordt. De beroepskwalificaties moeten in principe onverkort opgenomen worden in de curriculumdossiers, in nauw overleg met de sectoren. De raad wenst het overleg tussen Vlor en SERV over de toekomstige relatie tussen de beroepskwalificaties en de onderwijs- en opleidingscurricula verder te zetten met het oog op een gezamenlijk advies. De raad wenst tijdig betrokken te worden bij de verdere legistieke uitwerking van de curriculumdossiers en advies te verlenen over de uitvoeringsbesluiten.
- De eindtermen omvatten o.a. de basiscompetenties die alle leerlingen moeten kunnen verwerven, wat een goede zaak is. Het kan echter niet de bedoeling zijn de lat onnodig lager te leggen voor sommige leerlingen door een onderverdeling in drie niveaus (basisgeletterdheid, eindtermen, uitbreidingsdoelen). Er moet voldoende uitdaging en

ambitie zijn in de onderwijsdoelen van alle leertrajecten en voor elke leerling. Daar dient echter voldoende remediëring en omkadering tegenover te staan voor hen die deze lat niet (dreigen te) halen. Ook voor leerlingen uit het lager onderwijs en bepaalde leerlingenprofielen binnen het BUSO kunnen eindtermen basisgeletterdheid vastgelegd worden of kunnen de ontwikkelingsdoelen voor de verschillende opleidingsvormen hier op zijn minst op gebaseerd/afgestemd zijn.

Advies

1 Achtergrond van het advies

De SERV werd niet formeel om advies gevraagd over het ‘voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat de onderwijsdoelen betreft’. De hoofdindieners van het voorstel van decreet informeerde de raad dat een advies van de sociale partners over dit decreet met de nodige appreciatie ontvangen zou worden.

De raad werd wel om advies gevraagd over het rapport ‘Participatief publiek debat over de eindtermen’ van juni 2016. De raad bracht het advies ‘Eindtermen’ uit op 28 november 2016. Een jaar later geldt de visie die daarin werd ingenomen nog steeds. In voorliggend advies zal de raad dan ook enkele keren naar het advies van 2016 verwijzen.

De betrachting om de leerdoelen scherper te stellen om sterke persoonlijkheden te vormen, is opgenomen in de Beleidsnota Onderwijs 2014 – 2019. Er waren klankbordgroepen binnen het departement Onderwijs & Vorming, gebeurde er onderzoek door de KU Leuven en de OESO, leverde het middenveld input en liep het maatschappelijk debat ‘Van LeRensbelang’. Daarna werd er over de eindtermen gedebatteerd in het Vlaams Parlement met als resultaat voorliggend voorstel van decreet. De raad citeert net als in zijn vorig advies de Vlaamse Scholierenkoepel die de herziening van de eindtermen als volgt omschrijft: ‘een unieke kans, die uiteraard niet elk jaar passeert, om de inhoud die we aanbrengen in de lessen een grondige update te geven. Een unieke kans die we niet mogen missen’¹.

Uiteraard is het werk met dit voorstel van decreet niet gedaan, wel integendeel. De verdere uitwerking van de inhoud is complex en technisch. De toekomstige architectuur van de onderwijsdoelen en de procedures om er toe te komen, ogen voor de raad niet eenvoudiger dan vandaag het geval is.

Dit advies gaat in dit advies in op

- de voorgestelde onderwijsdoelen die moeten bijdragen aan de modernisering van het secundair onderwijs, met daarbij aandacht voor de sleutelcompetenties, het vermijden van nieuwe schotten tussen studierichtingen gericht op doorstroming, en het ontbreken van de Se-n-Se en het Duaal Leren;
- de nood aan klare structuren en procedures, met daarbij een oproep tot eenvoud en transparantie, tot een brede input voor en ad hoc samenstelling van de ontwikkelcommissies en tot het benutten van de ruimte voor een vakoverschrijdende aanpak;
- het belang van evenwaardige onderwijsdoelen, met daarbij aandacht voor de zichtbaarheid van beroepscompetenties, de introductie van de curriculumdossiers en de vraag naar een vertegenwoordiging van de overheid bij de ontwikkeling ervan;
- het belang van ambitieuze onderwijsdoelen voor iedereen.

¹ ‘Scholierenrapport. Wat 17.000 leerlingen in de nieuwe eindtermen willen.’, pag. 11

2 Naar onderwijsdoelen die de modernisering schragen

De raad onderschrijft de sleutelcompetenties uit het voorstel van decreet maar mist een verwijzing naar de Europese sleutelcompetenties. De raad gaat niet akkoord met de invoering van andere specifieke eindtermen voor de domeinoverschrijdende doorstroomrichtingen en de domeingebonden doorstroomrichtingen. De raad verwijst in dit luik ten slotte naar de methodiek van de standaardtrajecten, die erg inspirerend kan werken voor de opmaak van de curriculummiddossiers.

2.1 Zestien sleutelcompetenties

De raad kan zich vinden in de zestien sleutelcompetenties die het voorstel beschrijft. In zijn vorig advies benadrukte de raad het breed vormend karakter van onderwijs. De raad noemt functionele geletterdheid (= basiscompetenties) fundamenteel. Ook sociale en maatschappelijke competenties, leer- en loopbaancompetenties en de ontwikkeling van initiatief, ambitie en ondernemingszin schuift de raad naar voren, evenals breed inzetbare technische en beroepskennis. Deze competenties vindt de raad terug in het voorstel van sleutelcompetenties. Het aspect beroepskennis komt verder in dit advies nog aan bod.

De raad meent wel dat de sleutelcompetenties niet geheel evenwichtig zijn. Zo is sleutelcompetentie 6 erg breed nl. competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen én technologie. De raad mist ook elke verwijzing naar de Europese sleutelcompetenties². De raad stelde in zijn vorig advies immers dat de Europese Sleutelcompetenties een belangrijk referentiekader zijn voor de eindtermen. In zijn 'Visie 2030' stelde de raad dat in de samenleving en op de arbeidsmarkt meer nadruk komt te liggen op complexe en coördinerende taken, samenwerking en multidisciplinariteit. Het belang van soft skills en attitudes zoals creativiteit, nieuwsgierigheid en verbeelding neemt toe³.

De raad schaart zich achter een reductie van het aantal eindtermen en achter sobere ontwikkelingsdoelen en eindtermen. Ze moeten immers bruikbaar en leesbaar zijn. De verhouding tussen de eindtermen en de specifieke eindtermen dient evenwichtig te zijn. De proof of the pudding ligt voor wat de lesinhoud betreft uiteindelijk in de leerplannen. De ruimte die gecreëerd wordt door een reductie van de eindtermen mag niet terug ingenomen worden door de uitwerking ervan in leerplannen. Ook deze belemmeren de pedagogisch–didactische handelingsvrijheid en autonomie van leraren en andere onderwijsprofessionals⁴. De raad vraagt voldoende aandacht voor de ruimte voor inbreng van scholen, leraren, lerarenteams of leerlingen.

² (1) communicatie in de moedertaal; (2) communicatie in vreemde talen; (3) wiskundige competentie en basiscompetentie op het gebied van exacte wetenschappen en technologie; (4) digitale competenties; (5) leercompetenties; (6) sociale en civieke competenties; (7) ontwikkeling van initiatief en ondernemerschap; en (8) cultureel bewustzijn en culturele expressie. <https://www.vlewa.eu/nieuws/europese-sleutelcompetenties-krijgen-nieuwe-definities>

³ SERV-Platformtekst: *Vlaanderen 2030. Een uitgestoken hand*, SERV, 8 februari 2016

⁴ Verslag technische werkgroep van 10 juni 2015, bijlage bij de informatieve bundel 'Eindtermen voor de 21ste eeuw: 'Een baken met een vliegwiel'; ook geciteerd in het Advies Eindtermen, SERV, 28 november 2016

2.2 Geen (nieuwe) schotten tussen studierichtingen

De raad gaat er niet mee akkoord dat er andere specifieke eindtermen, die de competenties omvatten om vervolgonderwijs aan te vatten, ontwikkeld worden voor de domeinoverschrijdende doorstroomrichtingen (aso) en de domeingebonden doorstroomrichtingen (tso/kso). Daarmee wordt een cruciaal aspect van de modernisering van het secundair onderwijs nl. de opwaardering van het technisch onderwijs, teniet gedaan. Het watervaleffect wordt hiermee bestendigd.

2.3 Aandacht voor Se-n-Se en Duaal Leren

Er is in het voorstel van decreet geen enkele verwijzing naar het secundair-na-secundair (Se-n-Se). Voor de raad zijn de Se-n-Se erg belangrijk, zowel omwille van het specialiserend als kwalificerend karakter (VKS niveau 4).

Het voorstel van decreet vermeldt ook het Duaal Leren niet. De raad schaart zich achter de werkwijze voor de opmaak van de standaardtrajecten, waarbij het onderwijs en de arbeidsmarkt samen de inhoud van een duaal leertraject opmaken. De beroepskwalificaties en standaardtrajecten moeten de basis blijven voor de duale trajecten en opgenomen worden in de curriculumdossiers. De pragmatische werkwijze bij de opmaak van de standaardtrajecten kan inspirerend zijn voor de werkwijze bij het opstellen van de curriculumdossiers van bepaalde structuuronderdelen.

3 Nood aan klare structuren en procedures

De raad gaat in dit deel in op de blijvende complexiteit van de structuur van de onderwijsdoelen, vraagt een brede input voor de ontwikkelcommissies en is vragende partij voor een vakoverschrijdende aanpak.

3.1 Opbouw van bruikbare onderwijsdoelen

De raad stelt vast dat de opbouw van de onderwijsdoelen zeer technisch en complex is: er zijn sleutelcompetenties, basiscompetenties, onderwijsdoelen, differentiële doelen, eindtermen, specifieke eindtermen, cesuurdoelen, 'andere' doelen, ontwikkelingsdoelen, uitbreidingsdoelen, De raad vraagt alle betrokkenen een hiërarchie tussen de verschillende soorten onderwijsdoelen te vermijden en te streven naar transparantie en eenvoud. Als dat gezien de complexiteit van het onderwijs niet evident is, moet een goede begrippenlijst aan het decreet toegevoegd worden waarin alle termen duidelijk gedefinieerd worden.

De toekomstige architectuur van de onderwijsdoelen en de procedures om er toe te komen ogen voor de raad niet eenvoudiger dan vandaag het geval is. De vernieuwde architectuur moet voor de raad toelaten dat elke burger, onderwijsprofessional, ouders leerling, onderneming, cursist, ... snel, overzichtelijk en transparant kan terugvinden wat de onderwijsdoelen zijn⁵.

Positief is dat de eindtermen op periodieke wijze gescreend en bijgestuurd zullen worden. Dit moet gestroomlijnd worden met de periodieke bijsturing van het onderwijsaanbod in de modernisering van het secundair onderwijs.

⁵ Advies Einddoelen, SERV, 28 november 2016, pag. 8

3.2 Brede input voor de ontwikkelcommissies

De Vlaamse regering zal, anders dan in het verleden, de samenstelling van de ontwikkelcommissies bepalen. De raad vindt het een goede zaak dat ook leraren aan de ontwikkelcommissies worden toegevoegd om zo de stem uit de dagelijkse praktijk te vatten. Vakken en andere experts uit het hoger onderwijs kunnen de academische inzichten inbrengen.

De raad vraagt dat ook andere relevante experts en organisaties gehoord worden. Dit moet zeker het geval zijn voor wat betreft het voorbereidend werk voor de ontwikkelcommissies. Een vertegenwoordiging van deze experts moet volgens de raad ook op ad hoc basis in de ontwikkelcommissies mogelijk zijn. Het gaat om de ontwikkeling van de eindtermen waar de inbreng van arbeidsmarktpartners een toegevoegde waarde kan betekenen bijvoorbeeld bij de invulling van de sleutelcompetentie 'loopbaancompetenties'. Aangezien ook de Syntra vzw's moeten voldoen aan de eindtermen zijn zij best vertegenwoordigd in de ontwikkelcommissies.

3.3 Ruimte voor vakoverschrijdende aanpak

De raad is er erg positief over dat de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen ontwikkeld vanuit de sleutelcompetenties niet vastgehaakt worden aan leergebieden of vakken. Dat biedt perspectieven om veel meer vakoverschrijdend en projectmatig te werken, out of the box én geënt op de realiteit, wat ook een verzuchting is van de Vlaamse Scholierenkoepel. Dat versterkt ook nog de vrije ruimte die de scholen reeds hebben via het complementair gedeelte.

4 Werken aan evenwaardige onderwijsdoelen

De raad vraagt meer zichtbaarheid van onderwijsdoelen die bijdragen tot de uitbouw van een goede levensloopbaan, gaat in op de opbouw van en zijn rol bij de logistieke uitwerking van de curriculumdossiers en vraagt een vorm van vertegenwoordiging van de overheid bij de opmaak van curriculumdossiers.

4.1 Meer zichtbaarheid voor onderwijsdoelen die leiden tot een beroep

De raad meent dat bepaalde, eerder arbeidsmarktgerichte onderwijsdoelen die bijdragen tot een goede loopbaan, eerder stiefmoederlijk behandeld worden in het voorstel van decreet. (Het artikel 144 dat handelt over de erkende beroepskwalificaties krijgt geen duiding in de memorie van toelichting). De eindtermen waaronder de eindtermen basiscompetenties, de uitbreidingsdoelen Nederlands, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke einddoelen worden ontwikkeld onder coördinatie van de Vlaamse regering. Daarnaast zijn er de doelen die leiden tot één of meer erkende beroepskwalificaties, die gevat worden onder de nietszeggende titel 'andere doelen' en die gezamenlijk ontwikkeld worden door het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs.

In de curriculumdossiers moeten de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands en de specifieke eindtermen letterlijk opgenomen worden. Hoe de 'andere' doelen opgenomen worden in het curriculumdossier is niet bepaald. Er wordt wel vermeld dat die doelen, mits akkoord van de betrokken sectoren, inhoudelijk kunnen afwijken van de beroepskwalificaties. Voor de raad

zijn de beroepskwalificaties een belangrijk instrument voor een goede afstemming tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Diverse onderwijsverstrekkers van diverse onderwijsniveaus erkennen de beroepskwalificaties als belangrijke referentiekaders. De raad vraagt dan ook dat het principe verankerd wordt dat de doelen gekoppeld aan het verwerven van de competenties van een beroepskwalificatie opgenomen worden in een curriculumdossier (zie ook 4.2) en dat in de uitvoeringsbesluiten door de Vlaamse regering een procedure wordt bepaald van hoe het uitdrukkelijk akkoord van de sectoren tot inhoudelijke afwijking verleend wordt.

4.2 Uitwerking van de curriculumdossiers

Het voorstel van decreet introduceert een nieuw begrip in het secundair onderwijs nl. de curriculumdossiers. Dit concept circuleert al enige tijd en krijgt met dit decreet een wettelijke basis. De raad gaf eerder te kennen het netoverschrijdend karakter van het curriculumdossier positief te vinden. De raad stelt zich wel vragen bij de meerwaarde ervan, aangezien de curriculumdossiers nadien moeten worden vertaald in net-gebonden leerplannen. Aangezien het om een bijkomend instrument gaat, zal dit gepaard gaan met meer planlast.

De curriculumdossiers bevatten alle onderwijsdoelen. De eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands en specifieke eindtermen worden letterlijk opgenomen. De 'andere' doelen, waaronder de doelen die leiden tot beroepskwalificaties, worden in het voorstel van decreet niet vermeld als letterlijk op te nemen. De competenties van een erkende beroepskwalificatie worden verworven door middel van het specifieke gedeelte van een studierichting.

De raad accepteert niet dat er een hiërarchie tussen eindtermen enerzijds en beroepskwalificaties en -competenties anderzijds geïnstalleerd wordt; de competenties uit de beroepskwalificaties dienen op een gelijkaardige en evenwaardige manier als de overige onderwijsdoelen behandeld te worden. De beroepskwalificaties moeten in principe onverkort opgenomen worden in de curriculumdossiers, in nauw overleg met de sectoren⁶. De raad wenst het overleg tussen de onderwijs- en de werkpartners in de gezamenlijke werkgroep van Vlor en SERV verder te zetten met het oog op een gezamenlijk advies over de toekomstige relatie tussen de beroepskwalificaties en de onderwijs- en opleidingscurricula.

De uitwerking van de curriculumdossiers zal gebeuren door de Vlaamse regering via uitvoeringsbesluiten. De raad wenst tijdig betrokken te worden bij de verdere legistische uitwerking van de curriculumdossiers en advies te verlenen over de uitvoeringsbesluiten (cfr. art. 147/2).

De raad vraagt dat ook de Syntra betrokken worden bij de opmaak van curriculumdossiers aangezien zij als aanbieders van Duaal Leren onder de regelgeving van het voltijds secundair onderwijs vallen.

4.3 Vertegenwoordiging van de overheid

Bij de ontwikkeling van de standaardtrajecten voor het Duaal Leren en de opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs is de overheid nauw betrokken, nl. via AHOVOKS. De raad vraagt een vorm van vertegenwoordiging van het agentschap bij de opmaak van de curriculumdossiers. Aangezien AHOVOKS zowel bij de ontwikkeling van beroepskwalificaties als bij de uitwerking van

⁶ Zie ook Advies 'Modernisering structuur en organisatie van het secundair onderwijs', SERV, 3 oktober 2017, pag. 9

de eindtermen een belangrijke rol opneemt, is het agentschap goed geplaatst om een rol als procesbegeleider op te nemen.

5 Onderwijsdoelen voor elke leerling

De raad wil ook nog ingaan op de cruciale rol van het onderwijs om een stevige basis aan competenties en persoonsontwikkeling te leggen voor de uitbouw van een goede levensloopbaan voor elke leerling. Het voorstel van decreet haalt aan dat er geen vooruitgang is wat betreft het terugdringen van het aantal 15-jarigen dat het basisniveau (niveau 2) niet haalt; in 2015 was hun aandeel 17% (PISA-onderzoek). Interessant is ook de vaststelling dat leraren overschatten hoeveel leerlingen de eindtermen in werkelijkheid beheersen.

De raad kaartte recent aan dat er jaarlijks een aanzienlijk aantal laaggeletterden uit het secundair onderwijs uitstromen⁷. Het netwerk tegen Armoede stelde in 2016 dat het één zaak is om de eindtermen vast te leggen maar dat het nog belangrijker is hoe we erop toezien dat alle leerlingen ze halen.⁸

De raad vindt het zeer belangrijk dat er gewerkt wordt met basiscompetenties die door alle leerlingen bereikt moeten worden. In zijn advies van 2016 stelde de raad ook dat het niet de bedoeling kan zijn om de lat onnodig lager te leggen voor sommige leerlingen door een onderverdeling in drie hiërarchische niveaus (basisgeletterdheid, eindtermen, uitbreidingsdoelen). Er moet voldoende uitdaging en ambitie zijn in de onderwijsdoelen van alle leertrajecten en voor elke leerling. Daar dient echter voldoende remediëring en omkadering tegenover te staan voor hen die deze lat niet (dreigen te) halen. Ook voor leerlingen uit het lager onderwijs⁹ en bepaalde leerlingenprofielen binnen het BUSO kunnen eindtermen basisgeletterdheid vastgelegd worden of kunnen de ontwikkelingsdoelen voor de verschillende opleidingsvormen hier op zijn minst op gebaseerd/afgestemd zijn.

⁷ Advies Strategisch Plan Geletterdheid, SERV, 20 november 2017, pag. 7

⁸ ‘Stop niet bij de eindtermen’, Netwerk tegen Armoede, De Standaard online, 26 maart 2016

⁹ Uit de recente resultaten van PIRLS 2016 blijkt dat de vaardigheden begrijpend lezen drastisch achteruitgaan bij leerlingen in lagere scholen in Vlaanderen. Eindtermen basisgeletterdheid in het lager onderwijs kunnen hier een hefboom zijn.

Bibliografie

Crevits Hilde (2014, 2016)). Beleidsnota Onderwijs 2014-2019. Brussel, 24 oktober 2014 en Beleidsbrief Onderwijs 2016-2017. Brussel, oktober 2016.

EU (2006). Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren. Publicatieblad van de Europese Unie L394. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/nl/oj/2006/l_394/l_39420061230nl00100018.pdf

Levuur, Indiville, Tree Company (2016). Onsonderwijs.be – Van LeRensbelang. Participatief publiek debat over de eindtermen. Brussel, juni 2016.

Netwerk tegen Armoede (2016). Stop niet bij de eindtermen. De Standaard online, 26 maart 2016.

SERV (2016). SERV-Platformtekst. Vlaanderen 2030. Een uitgestoken hand. Brussel, SERV, 8 februari 2016.

SERV (2017) Advies Modernisering structuur en organisatie van het secundair onderwijs, 3 oktober 2017

Vlaamse Scholierenkoepel (2016). Van LeRensbelang. Scholierenrapport. Wat 17.000 leerlingen in de nieuwe eindtermen willen. VSK, 2016.

Vlaams Ministerie Onderwijs en Vorming (2015). Verslag technische werkgroep van 10 juni 2015, bijlage bij de informatieve bundel 'Eindtermen voor de 21ste eeuw: 'Een baken met een vliegwiel'.

Vlaams Ministerie Onderwijs en Vorming (2016). Beleidsevaluatie 'Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen' 2012-2016. Eindrapport, juni 2016